

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 89 0 P 022303 19 Rev 2
Banjaluka, 28.5.2019. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Republike Srpske, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, Sjedište zamjenika u I., protiv tuženog S.B. iz I., koga zastupa punomoćnik N.P., advokat iz B., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora: 77.641,11 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 89 0 P 022303 18 Gž 3 od 24.9.2018. godine, na sjednici održanoj dana 28.5.2019. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Sokocu broj: 89 0 P 022303 15 P 2 od 28.9.2015. godine, usvojen je zahtjev tužiteljice i obavezan tuženi da joj isplati iznos od 77.641,11 KM, na ime naknade štete, sa zakonskim zateznim kamatama od 13.11.2008. godine, kao dana pravosnažnosti krivične presude, do isplate, sa troškovima parničnog postupka u iznosu od 2.100,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj: 89 0 P 022303 18 Gž 3 od 24.9.2018. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se žalba tuženog uvaži, ukine prvostepena presuda i tužba odbaci, a tužiteljica obaveže da mu naknadi troškove parničnog postupka.

Tužiteljica, u odgovoru, predlaže da se revizija odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se obaveže tuženi da joj naknadi štetu u iznosu od 77.641,11 KM prouzrokovanu njegovim štetnim radnjama, za koje je i krivično odgovarao, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju osporene presude, utvrđeno je da je presudom Osnovnog suda u Sokocu, Odjeljenje u Istočnom Sarajevu, broj: 89 1 K 004422 08 K od 24.10.2008. godine, tuženi proglašen krivim što je u periodu od 12.10.1998. do 10.03.2001. godine, u svojstvu službenog lica šefa Kabineta potpredsjednika, odnosno predsjednika Republike Srpske, preuzeo u ime Kabineta, po otpremnici ODP Direkcija robnih rezervi, ukupno 218.093 litara nafte D2, u namjeri da drugome pribavi imovinsku korist iskoristio svoj službeni položaj, prekoračivši granice svojih ovlaštenja, tako što je protivno zakonu, bez knjigovodstvenog zaduženja i razduženja tu naftu, dobijenu od Grada S. u navedenoj količini, vrijednosti od 61.066,04 KM, nezakonito i nenamjenski utrošio, pribavivši tako drugome imovinsku korist u navedenom iznosu, a bez da je na tu naftu prethodno obračunat i uplaćen poseban porez-akciza, dodatne takse, porez na promet i porez na željeznice, u ukupnom iznosu od 77.641,11 KM te je, za taj iznos, oštetio budžet Republike Srpske, čime je počinio krivično djelo zlorabotrebne službenog položaja i ovlaštenja iz čl. 347. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS u sticaju sa krivičnim djelom utaja poreza i doprinosa iz čl. 287. stav 2. KZ RS u vezi sa čl. 42. KZ RS, slijedom čega mu je izrečena uslovna osuda i utvrđena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od jedne godine i istovremeno određeno da se kazna neće izvršiti ukoliko optuženi u roku od dvije godine od dana pravosnažnosti presude ne počinu novo krivično djelo, kao glavna kazna i novčana kazna u iznosu od 5.000,00 KM kao sporedna kazna, a oštećeni budžet Republike Srpske (tužitelj u ovoj parnici) je, sa imovinsko pravnim zahtjevom za naknadu štete, upućen na parnicu. Tužba za naknadu štete podnesena je 21.3.2011. godine.

Na naprijed navedenim činjenicama, koje i nisu sporne, tužiteljica temelji tužbeni zahtjev u ovom postupku.

Tuženi se brani navođenjem da je opisana krivična presuda donesena na osnovu zaključenog sporazuma o priznanju krivnje kojim su se on i nadležno tužilaštvo (bez ikakvog učešća tužiteljice, kao oštećene) dogovorili da će se navedeni iznos štete naplatiti od Kabineta predsjednika Republike Srpske, da sud nije nadležan za rješavanje ove pravne stvari budući da je plaćanje poreza-akciza, dodatnih taksa, poreza na promet i poreza na željeznice, stvar upravnog, a ne sudskog postupka, da on nije pasivno legitimisan jer nije obveznik plaćanja poreza, taksa i akciza, te ističe i prigovor zastarjelosti potraživanja.

Prvostepeni sud, kod ovakvog stanja stvari, usvaja tužbeni zahtjev, temeljeći odluku na odredbi člana 154. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93, 3/96, 39/03 i 94/04 – u daljem tekstu: ZOO), te člana 12. stav 3. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) i odbijajući istaknuti prigovor zastare, jer da je šteta prouzrokovana krivičnim djelom za koje, do podnošenja tužbe kojom je pokrenuta ova parnica, nije bilo proteklo vrijeme određeno za zastaru krivičnog gonjenja (član 377. ZOO).

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, dajući dodatne razloge zašto se prigovor zastarjelosti ukazuje neosnovanim i prihvatajući razloge ovog suda, iz ranijeg ukidnog rješenja, kojima se objašnjava da se radi o građanskopravnom sporu za naknadu štete (a ne upravnom postupku, kako tvrdi tuženi), bez obzira što se predmetna šteta ogleda u visini neplaćenog posebnog poreza-akcize, dodatne takse, poreza na promet i poreza na željeznice, čije neplaćanje je uzrokovano radnjama tuženog koje imaju obilježja krivičnog djela, zbog čega je krivični postupak i okončan osuđujućom presudom – pa je žalbu tuženog odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

Pobijana odluka je pravilna i zakonita. Obrazložena je jasnim i logičnim razlozima koje u svemu prihvata i ovaj sud. Revident nije argumentovano doveo u pitanje činjenična utvrđenja i pravne zaključke nižestepenih sudova. Revizionim navodima se prigovara načinu na koji je primjenjena odredba člana 12. stav 3. ZPP, koja propisuje da je sud u parničnom postupku, u pogledu postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca, vezan za pravosnažnu presudu krivičnog suda kojom se optuženi oglašava krivim.

Tužitelj je pravosnažnom krivičnom presudom, kako je naprijed navedeno, oglašen krivim za krivično djelo zloupotrebe službenog položaja i ovlaštenja iz čl. 347. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS u sticaju sa krivičnim djelom utaja poreza i doprinosa iz čl. 287. stav 2. KZ RS u vezi sa čl. 42. KZ RS. Odredbom člana 347. stav 3. KZ RS je propisano da službeno ili odgovorno lice (ovdje je to bio tuženi) koje u namjeri da sebi ili drugome pribavi kakvu imovinsku korist, iskoristi svoj položaj ili ovlaštenje, prekorači granice svog ovlaštenja ili ne izvrši službenu dužnost, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina. Pribavljanje imovinske koristi za jedno lice u pravilu, po prirodi stvari, predstavlja štetu za nekog drugog. U konkretnom slučaju takvo pribavljanje koristi za drugog koje je stavljeno na teret tuženom, uzrokovalo je nastanak štete za tužiteljicu u vidu nenaplaćenih, naprijed opisanih dažbina.

Dakle, radnjama tuženog, odnosno njegovim nečinjenjem (na način da je protivno zakonu, bez knjigovodstvenog zaduženja i razduženja, pribavljenu naftu, u količini od 218.093 litara, nezakonito i nenamjenski utrošio, bez odgovarajućeg propisanog evidentiranja zbog čega je onemogućena naplata poreza-akcize, dodatne takse, poreza na promet i poreza na željeznice), prouzrokovana je šteta tužiteljici.

Kod činjenice da postoji uzročna veza između djelovanja tuženog i nastale štete, te da je to djelovanje bilo protivpravno, a tuženi nije dokazao da je šteta nastala bez njegove krivice, obavezan je, temeljem odredbe člana 154. ZOO, da je naknadi tužiteljici, čak i pod uslovom da nije pravosnažnom krivičnom presudom oglašen krivim za takvo djelovanje.

Ukoliko pravno lice pribavi imovinsku korist učinjenim krivičnim djelom, imovinska korist pribavljena krivičnim djelom će se oduzeti od pravnog lica – propisano je odredbom člana 143 KZ RS, na koju se poziva revident, isticanjem da je sud „morao biti rukovođen“ i odredbom tog člana „na koji se analogno primjenjuju odredbe ZOO o sticanju bez osnova“.

U konkretnom slučaju nije pravno lice oglašeno krivim za počinjeno krivično djelo (nego tuženi, kao fizičko lice). Ne radi se o krivičnom djelu koje je počinilo pravno lice i time pribavilo imovinsku korist, pa citirana zakonska odredba nije relevantna za razrješenje spornog odnosa između ovih parničnih stranaka.

Pravosnažnom krivičnom presudom oštećeni „budžet Republike Srpske“ je sa imovinskopravnim zahtjevom za naknadu štete, upućen na parnicu, zbog čega je tužiteljica i pokrenula ovaj spor. Sporazumom o priznanju krivnje tuženi (tada optuženi) i Okružno tužilaštvo u Istočnom Sarajevu nisu mogli odrediti da će oštećeni naknadu štete zahtjevati u parnici od nekog trećeg, ko nije ni učestvovao u zaključenju tog sporazuma, pa pozivanje revidenta na član 6. tog sporazuma nije moglo ishoditi drugačiju odluku u ovom sporu.

Pored toga, tuženi odgovora za naknadu predmetne štete kao osoba koja je svojim djelovanjem prouzrokovala tu štetu, a ne kao sticalac protivpravne imovinske koristi, pa čak i pod uslovom da je navedenim sporazumom o priznanju krivnje kao sticalac protivpravne imovinske koristi označen Kabinet predsjednika Republike Srpske (a nije tako rečeno), to nije od uticaja na rješenje ove pravne stvari.

Imajući u vidu naprijed iznesene razloge, kojima je odgovoreno na revizione prigovore, odlučeno je kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić